

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich Nr 7 (156), lipiec-sierpień 2009
ISSN 1730-5187

Najlepsi w usługach społecznych

Polityka miejska – antidotum na kryzys

Ogólnopolska Konferencja Prezydentów i Burmistrzów

W NUMERZE

PROJEKT NORWESKI

IV Łódź, Olsztyn, Elbląg, Sochaczew, Płońsk, Szczecinek, Jarocin, powiat bytomski, elbląski i pільski, oraz gminy – Zabierzów, Psary, Puńsk, Lesznowola i Morawica to laureaci tegorocznej edycji konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania – usługi społeczne”, którego wyniki ogłoszono w Senacie RP podczas konferencji 23 czerwca br.

ZE ZWIĄZKU

VI Już po raz szósty w Kraśniku spotkali się burmistrzowie, prezydenci i rzecznicy prasowi z całej Polski oraz Ukrainy na Ogólnopolskiej Konferencji „Public Relations i komunikacja społeczna w samorządzie: PR w kryzysie – kryzys w PR”, która odbyła się w dniach 3–5 czerwca br.

X Centrum PPP wspólnie ze ZMP zorganizowało 26 maja br. w Ministerstwie Gospodarki konferencję zatytułowaną „Ustrojowa samodzielność jest w ramach PPP”. Organizatorzy chcieli w ten sposób przełamywać stereotypy, ułatwiać stosowanie PPP i propagować dobre praktyki stosowane z powodzeniem w innych krajach.

KRONIKA KRAJOWA

XII „Człowieka trzeba mierzyć miarą serca” ta myśl przyświecała spotkaniu Młodzieżowych Rad Miast i Gmin, które odbyło się 3 w czerwca br. w Warszawie w 30 rocznicę spotkania młodzieży z Janem Pawłem II. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Młodzieżowych Rad Miast i Gmin reprezentujących 41 samorządów.

XIV Związek Miast Polskich objął honorowy patronat nad konferencją, która od pięciu już lat odbywa się pod hasłem „Nowocześni z Urzędu” i jest najważniejszą tego typu imprezą dla pracowników administracji publicznej, zwłaszcza samorządowej.

KRONIKA ZAGRANICZNA

XV W dniach 15 i 16 czerwca br. odbyła się w Oświęcimiu I Konferencja Miast Partnerskich Polski i Włoch „Współpraca miast partnerskich na rzecz pokoju i ochrony praw człowieka”. Spotkanie zorganizowane zostało przez Urząd Miasta Oświęcimia, Związek Miast Polskich i Włoską Sekcję CEMR.

Na okładce: Urząd Miejski w Suwałkach. Fot. Archiwum UM

Polityka miejska

Antidotum na kryzys

O stanie polskich miast oraz o tym, jak bardzo jest potrzebna polityka miejska rozmawiano podczas Ogólnopolskiej Konferencji Prezydentów i Burmistrzów zorganizowanej pod patronatem przewodniczącego Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej Sejmu RP w dniu 26 czerwca 2009 r. w Warszawie.

Miała to ośrodki życia gospodarczego, politycznego i społecznego, miejsca służebne dla terenu, centra rozwoju regionalnego i lokalnego. Miasta generują znaczącą (ok. 3/4) część produktu krajowego brutto, dlatego dbałość o ich rozwój leży w interesie ogółu. – *Dziś skupiamy się głównie na kwestii miast, gdyż trzeba, poprzez stosowne uregulowania prawne, wykorzystać potencjał miast i doprowadzić do ich rozwoju* – mówił **Bronisław Dutka**, przewodniczący sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej.

Plany sejmowo-rządowe

Wśród projektów aktów prawnych, którymi w najbliższym czasie będzie zajmować się jego Komisja, poseł wskazał m.in. nowelizację ustawy o finansach publicznych. Poseł zapowiedział też, że należy zrównać sytuację samorządowców z parlamentarzystami, którym zdarzył się konflikt z prawem, wprowadzając identyczne zapisy odnośnie do warunków niekaralności dla posłów i senatorów. **Olgierd Dziekoński**, podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury omówił stan prac jego resortu nad ważnymi dla miast projektami ustaw. O Dziekoński zwrócił się do zebranych o zaopiniowanie załącznika do projektu dotyczącego standardów urbanistycznych. Jest on istotny, gdyż gminy, które nie ustalą lokalnych przepisów w tej dziedzinie, będą musiały respektować te krajowe. Wśród projektów i programów, którymi zajmuje się obecnie ministerstwo, są m.in.: projekt o transporcie publicznym w miastach, o zasadach funkcjonowania budynków ponad przestrzenią i pod przestrzenią, a także pilotażowy program zintegrowanego planowania i zarządzania rozwojem gminy realizowany ze środków UE – Kapitał Ludzki.

Zdegradowane śródmieścia

Czy zapowiedzi działań parlamentu i rządu spełniają jednak oczekiwania i potrzeby miast? Jakie są owe potrzeby?

Zdaniem profesora **Zygmunta Ziobrowskiego** z Instytutu Rozwoju Miast, raporty o stanie polskich miast to wciąż wyzwanie, a nie fakt. Istniejące dokumenty są ciągle zbyt ogólne i tym samym mało przydatne do zarządzania na poziomie lokalnym.

Już wielokrotnie mówiono o konieczności podjęcia tematu polityki miejskiej, tym razem w gmachu Sejmu RP, w Sali Kolumnowej. Fot. J. Proniewicz

Podstawą do budowy założeń polityki miejskiej czy rewitalizacyjnej jest rozpoznanie stanu degradacji miast w Polsce. Dotychczasowe wyniki badań dotyczące zdegradowanych obszarów są zaskakujące – największy udział w terenach zdegradowanych mają śródmieścia (62 tys. ha), potem tereny poprzemysłowe (24 tys. ha), pokolejowe i blokowiska. Na tych najbardziej zniszczonych, zagrożonych patologią i problemami społecznymi, obszarach w śródmieściach i blokowiskach mieszka aż 24 procent mieszkańców miast.

Uczestnicy spotkania zapoznali się też z danymi z monitoringu nieruchomości i mieszkań. W Polsce 892 miasta zajmują zaledwie 6,8 procent powierzchni kraju, a 45 procent ich powierzchni to grunty rolne, lasy itp. Rośnie wyraźnie wartość nieruchomości. 3,3 procent Polski jest własnością gmin i związków międzygminnych. Ich szacunkowa wartość wynosi 215 mld zł, co stanowi prawie 30 procent wartości gruntów ogółem. W Polsce na 1000 mieszkańców przypada ogółem 341 mieszkań, w miastach – 380. Przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę wynosi 23 mkw. Jest to dużo mniej niż w krajach UE (np. Włochy – 40, Belgia – 48), ale w naszym kraju jest mniej gospodarstw domowych. Prof. Z. Ziobrowski uważa, że istnieje dużo danych o miastach w statystyce publicznej (OECD, Bank Światowy, Eurocites, GUS, GUGiK, MSWiA, urzędy pracy, urzędy skarbowe), ale są one źle skoordynowane

(różne definicje pojęć), a ich pozyskiwanie zbyt drogie.

Zaspokoić potrzeby miast

Jak pokazują dane, to właśnie w miastach koncentrują się wszelkie, związane także z kryzysem, problemy społeczne, jak bezrobocie, bieda czy wykluczenie społeczne, problemy ekologiczne i komunikacyjne. Następuje odpływ mieszkańców i siły podatkowej, dekapitalizuje się infrastruktura, zwłaszcza mieszkaniowa, drogowa i przemysłowa. Mówiąc o potrzebach miast, prezes ZMP, **Ryszard Grobelny**, przypomniał, że kryzys to moment, gdy zmniejsza się ilość zasobów i wzrasta napięcie konkurencyjne. – *Antidotum na kryzys nie są cięcia w budżecie, ale znalezienie długofalowych instrumentów i głębsze reformy. Z punktu widzenia miast polityka miejska to wizja i instrumenty* – mówił prezydent Poznania. – *Polityka miejska nie istnieje ani formalnie, ani nieformalnie – nie widać spójności działań względem miast. Dotychczasowe deklaracje dotyczyły tylko metropolii, a nie celowego programu adresowanego do miast* – stwierdził prezes ZMP. Wiele spraw pozostaje wciąż nierozwiązanych. Brakuje środków na finansowanie dodatkowych zadań dla miast, nie ma ustawy o rozwoju miast czy przepisów o rewitalizacji. Zapisy w ustawie o planowaniu przestrzennym są fatalne, a samorządy nie posiadają samodzielności w polityce społecznej i zajmują się praktycznie tylko dystrybucją pieniędzy do beneficjentów. Najpilniejsze potrzeby legislacyjne miast dotyczą finansów

adekwatnych do zadań, powstania ustawy o polityce miejskiej, obszarach metropolitalnych i zespołach miejskich oraz o rewitalizacji obszarów zdegradowanych, zmiany ustawy o planowaniu przestrzennym, o drogach publicznych (jednolity zarząd ulicami w granicach miast) czy statusu miast na prawach powiatu dla tzw. miast prezydenckich.

Samorządowa inicjatywa

Dotychczasowy brak rozwiązań legislacyjnych w ważnych dla miast przepisach sprawił, że samorządowcy ze Związku Miast Polskich i Śląskiego Związku Gmin i Powiatów wzięli sprawę w swoje ręce i przygotowali założenia do ustawy o rozwoju miast i rewitalizacji. Podczas konferencji dokument ten przedstawiła mgr inż. arch. **Dagmara Mliczyńska-Hajda**. Zdaniem zespołu ekspertów pracujących nad tymi założeniami podstawowym instrumentem wspierania rozwoju polskich miast powinno być wyraźne promowanie działań oraz programów rewitalizacyjnych. Rewitalizacja ma być celem publicznym i zadaniem własnym gminy. Programowanie rewitalizacji musi wynikać z ustaleń strategii rozwoju, korzystać z własnych potencjałów, być precyzyjnie określone w studium uwarunkowań i prowadzone w sposób przejrzysty, oparty na rzeczywistych konsultacjach społecznych. Ustawa nie powinna ustalać jednej obowiązującej formy organizacyjnej dla prowadzenia programów rewitalizacji i być nadmierne szczegółowa. Mówiąc o zasadach finanso-

wania rewitalizacji, D. Mliczyńska podkreśliła, że kapitał konieczny do przeprowadzenia rewitalizacji powinien – oprócz własnych zasobów – powstawać poprzez montaż środków publicznych i prywatnych, a państwo może pomagać miastom poprzez zwiększenie przychodów gminy (np. czasowe ustalenie zerowej stawki VAT dla projektów PPP czy zwiększenie udziału miast prowadzących te programy w dochodach z PIT). Warto wprowadzić mechanizmy gwarantujące finansową partycypację (np. opłaty adiacenckie) w procesy rewitalizacji tych podmiotów, które w wyniku programów rewitalizacyjnych odniosą obiektywne korzyści ekonomiczne.

Samorządowcy poruszali również kwestie rozszerzania granic miast. Wiele średnich miast ma wysoką gęstość zaludnienia (3000 mieszkańców na 1 km²) i problem z brakiem wolnej przestrzeni miejskiej pod inwestycje. – *Nie chcemy być traktowani jako anektorzy czy najeźdźcy, ale dbający o jakość życia mieszkańców miasta i otaczających gmin* – mówił prezydent Elku, **Tomasz Andrukiewicz**. Zwracano uwagę na niebezpieczeństwo rozlewania się dużych miast. Zdaniem Ryszarda Grobelnego jest to proces szkodliwy, gdyż podnosi koszty funkcjonowania państwa. – *Skoordynowanie procesów rozwojowych i lepsze wykorzystanie obszarów zurbanizowanych obniża ceny usług publicznych dla obywateli* – powiedział prezes ZMP.

JOANNA PRONIEWICZ

System Analiz Samorządowych

Monitoring dla miast

Ogólnopolska Konferencja Prezydentów i Burmistrzów rozpoczęła się cyklem wykładów dotyczących rozwoju monitoringu miast, gmin i powiatów w Polsce opartych na badaniach prowadzonych w ramach Systemu Analiz Samorządowych.

SAS jest systemem monitorowania lokalnych usług publicznych, budowanym od 1996 roku przez Związek Miast Polskich i – co warto podkreślić – jedynym systemem monitoringu jakości zarządzania działającym w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Obecnie dane udostępnia ponad 100 miast z całego kraju. SAS nie tylko gromadzi i udostępnia dane, ale i pomaga w analizie danych pochodzących ze statystyki publicznej, m.in. GUS, ministerstwa edukacji narodowej i ministerstwa finansów. Udostępnia zainteresowanym przetestowane i zestandaryzowane ankiety badania opinii, które są dostosowane do wielkości i charakteru miasta czy gminy.

O sposobie gromadzenia danych i o możliwościach prowadzenia analiz porównawczych na użytek konkretnych miast, gmin czy powiatów opowiedział dr **Tomasz Potkański**. Mówił on o benchmarkingu usług, *który jest narzędziem doskonalenia zarządzania oraz systemem porównywania wyników między miastami w celu zidentyfikowania tych, które osiągnęły najlepsze, by adaptować ich rozwiązania i osiągać podobne lub lepsze wyniki*. Nawiązał też do współpracy z Norwegami, dzięki którym m.in. powstały Grupy Wymiany Doświadczeń, w ramach których poszczególne miasta współpracują w grupach tematycznych.

Jak mierzyć poziom zrównoważonego rozwoju polskich miast uczył prof. **Tadeusz Borys** z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Opracował on nawet autorski, „radarowy” wykres pomiaru zrównoważonego rozwoju, opartej na triadzie rozwoju: życia społecznego, gospodarczego oraz środowiskowego. Na przykładzie Podkowy Leśnej pokazał, które ze wskaźników pokazują wysoki poziom rozwoju odzwierciedlony wysoką notą w skali 0–5, a gdzie zapóźnienia trzeba dopiero nadrobić.

Eksperti współpracujący ze Związkiem prezentowali wyniki analiz w poszczególnych dziedzinach. Jednym z wniosków, jaki nasuwa się po przeanalizowaniu danych, np. w przypadku finansów publicznych, jest fakt, że w ostatnich latach stosunkowo szybko rosły dochody z podatku PIT, CIT czy VAT, bardzo wolno natomiast – z podatku rolnego, leśnego i od nieruchomości. Wynika z tego, że podstawowe źródło dochodu jest najslabsze. Już na tym przykładzie widać, że dzięki SAS-owi jest używając „twarde” dane do wykorzystania w negocjacjach z rządem czy parlamentem.

HANNA HENDRYSIK

Konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania 2009”

Najlepsi w usługach społecznych

Łódź, Olsztyn, Elbląg, Sochaczew, Płońsk, Szczecinek, Jarocin, powiat bytomski, elbląski i pilski oraz gminy – Zabierzów, Psary, Puńsk, Lesznowola i Morawica to laureaci tegorocznej edycji konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania – usługi społeczne”, którego wyniki ogłoszono w Senacie RP podczas konferencji 23 czerwca br. Wyróżnienie specjalne otrzymał także Poznań. W spotkaniu wzięło udział prawie 200 reprezentantów miast, gmin i powiatów z całej Polski.

Dzięki organizowanemu cyklicznie konkursowi (w zeszłym roku tematem były usługi techniczne) wyłaniane są przykłady dobrych praktyk – innowacyjnych i skutecznych działań podejmowanych przez samorzady. Znajdują się one w systematycznie uzupełnianej Bazie Dobrych Praktyk z dziedziny zarządzania w samorządzie, która jest dostępna na stronie www.dobrepraktyki.pl. Do tegorocznej edycji konkursu nadesłano 112 praktyk w trzech dziedzinach: pomoc społeczna, oświata, kultura. Do grona 29 finalistów wybrano 8 projektów zgłoszonych przez miasta na prawach powiatu, 7 projekty z powiatów ziemskich, 8 z miast małych i średnich oraz 6 z gmin wiejskich.

Nagroda dla laureatów i wyróżnionych jest uczestnictwo w wyjeździe studyjnym do Norwegii. Ambasador Królestwa Norwegii, **Enok Nygaard**, zwracał uwagę, że dobrze funkcjonujący samorząd ma podstawowe znaczenie dla budowy społeczeństwa demokratycznego, a doświadczenia norweskie mogą być w tym pomocne. Istotną korzy-

ścią z projektu norweskiego jest też umacnianie wzajemnych stosunków polsko-norweskich. – *Wizyty studyjne okazały się pełne sukcesów i powodzenia. Dzięki wyjazdom do Norwegii władze lokalne obu krajów spotkały się, wymieniły dobre praktyki i zamierzają kontynuować tę współpracę* – mówił ambasador. Przedstawicielka Norwe-

Dyplomy, statuetki oraz symboliczne bilety na wyjazd do Norwegii wręczali laureatom – senator Jadwiga Rotnicka, Kazimierz Kotowski, prezes ZPP oraz Andrzej Porawski, dyrektor Biura ZMP.

W konferencji wzięło udział ponad 200 przedstawicieli miast, gmin i powiatów.

skiego Związku Władz Lokalnych i Regionalnych, **Elita Cakule** podkreślała, że konkurs wzmógł ducha konkurencji i samorzady norweskie mogły również

przenieść najlepsze polskie praktyki do siebie. Jedną z najskuteczniejszych metod poprawy jakości usług dla mieszkańców jest bowiem korzystanie z innowacji, które zostały wcześniej opracowane i wdrożone w innych jednostkach, a następnie przystosowane do własnych warunków. Każdy z samorządów gromadzi w pewnych dziedzinach doświadczenia, którymi może podzielić się z innymi. Zaprezentowane podczas konferencji praktyki finałowe mogą być w większości wprowadzone w innych samorządach i pomóc w rozwiązaniu wielu trudnych problemów społecznych.

Laureaci i finaliści konkursu Samorządowy Lider Zarządzania 2009.

Fot. 3 x J. Proniewicz

JOANNA PRONIEWICZ

LAUREACI KONKURSU

„Samorządowy Lider Zarządzania’2009 – usługi społeczne”

MIASTA NA PRAWACH POWIATU

Pomoc społeczna

LAUREAT – I MIEJSCE

Łódź

„Program Rozwoju Rodzicielstwa Zastępczego w mieście Łodzi”

za nowatorstwo, interdyscyplinarność, kompleksowość działań, konsekwencję oraz priorytetowe traktowanie potrzeb dzieci

Wyróżnienie specjalne – wyjazd studyjny do Norwegii

Poznań

„Wdrażanie i realizacja programu »Dziecko pod parasolem prawa«”

Kultura

LAUREAT – I MIEJSCE

Olsztyn

„Biblioteki multimedialne jako nowoczesne centra informacji, edukacji i rekreacji”

za kompleksowość rozwiązania, które oznacza de facto wprowadzenie reformy sieci bibliotek miejskich i systemu ich zarządzania, ukierunkowanie filii na grupę docelową, atrakcyjną ofertę, wzmocnioną przez nowoczesną identyfikację wizualną oraz projekt przestrzenny

Oświata

LAUREAT – I MIEJSCE

Elbląg

„Elbląski Program Profilaktyki »Odnaleźć się w sobie«”

za zbudowanie miejskiego systemu profilaktyki, kompleksowo rozwiązującego problem dysfunkcyjnych zachowań dzieci i młodzieży, skutecznie wspierającego rodziców i nauczycieli w procesie wychowawczym

MIASTA MAŁE I ŚREDNIE

Pomoc społeczna

LAUREAT – I MIEJSCE

Sochaczew

„»Seniorze nie jesteś sam« – wspieranie aktywności oraz doskonalenie jakości i dostępności usług społecznych na rzecz osób starszych w gminie Miasto Sochaczew”

za kompleksowe podejście do potrzeb seniorów, kompetencje i partnerstwo w działaniu, a przede wszystkim wykorzystanie potencjału drzemącego w samych osobach starszych

Kultura

LAUREACI – RÓWNOZĘDNE I MIEJSCE

Płońsk

„Utworzenie placówki informacyjno-dokumentacyjnej specjalizującej się w gromadzeniu opracowywaniu i upowszechnianiu informacji o dziejach społeczności lokalnej”

za śmiałość wizji, umiejętność konsekwentnego wdrożenia i powołania oraz prowadzenia instytucji o charakterze autorskim, kształtowanie tożsamości miasta poprzez pracę z pamięcią i dokumentację teraźniejszości, a także rzetelność, systematyczność i efektywność prac

Szczecinek

„Samorządowa Agencja Promocji i Kultury w Szczecinku – nowa formuła funkcjonowania instytucji kultury oraz innowacyjne metody zarządzania kulturą w samorządach lokalnych”

za śmiałość wizji i umiejętność konsekwentnego wdrożenia, powołania oraz prowadzenia nowatorskiej instytucji, za zastosowanie nowoczesnych narzędzi promocji i zarządzania instytucjami kultury

Oświata

LAUREAT – I MIEJSCE

Jarocin

„Od oświaty biurokratów do oświaty obywateli”

za racjonalizację wydatków oświatowych przy jednoczesnym zachowaniu wysokiej dostępności i dobrej jakości usług edukacyjnych

POWIATY ZIEMSKIE

Pomoc społeczna

LAUREAT – I MIEJSCE

Powiat bytowski

„SEPI Samorządowa Elektroniczna Platforma Informacyjna w powiecie bytowskim”

za twórcze wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych w celu dostarczenia wymiernej i rzeczywistej korzyści dla dużej grupy mieszkańców powiatu bytowskiego, za poprawę jakości, szybkości i skuteczności usług dzięki partnerskiej współpracy Powiatowego Urzędu Pracy i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej

Kultura

LAUREAT – I MIEJSCE

Powiat Elbląski

„Konkurs »Najatrakcyjniejsza wieś turystyczna powiatu elbląskiego«”

za animacyjny charakter projektu dotyczącego pobudzenia aktywności środowisk wiejskich, za doprowadzenie do powstania kilkudziesięciu sublokalnych organizacji, utworzenie szeregu wsi tematycznych oraz za unikalną metodę prezentacji tego rozwiązania

Oświata

LAUREAT – I MIEJSCE

Powiat piłski

„Przyjazna szkoła w środowisku”

za budowę samorządnej szkoły w środowisku samorządowym, za wykorzystanie technik PR do przywrócenia szkoły lokalnej społeczności, za od-

wagę w promowaniu innowacyjnych i systemowych rozwiązań w urzędzie samorządowym

GMINY WIEJSKIE

Pomoc społeczna

LAUREAT – I MIEJSCE

Zabierzów

„Praca systemowa z rodziną zagrożoną wykluczeniem społecznym”

za kompleksowe podejście do problemu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób korzystających z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej oraz za nowatorski sposób realizacji programu oraz zastosowane innowacyjne metody pracy

Kultura

LAUREACI – RÓWNOZĘDNE I MIEJSCE

Psary

„Oddolne realizowanie potrzeb – szansą na aktywizację społeczno-kulturalną mieszkańców gminy Psary”

za konsekwentne działania gminy związane z realizacją strategii, w której rozwój i utrzymanie kultury został określony jako priorytet, za modelowe rozwiązanie dotyczące aktywizacji lokalnej społeczności dzięki nowoczesnej instytucji kultury

Puńsk

„Współpraca społeczności gminy Puńsk na rzecz rozwoju litewskiej kultury ludowej i utrzymania tożsamości narodowej”

za konsekwentne, wieloletnie działania wzbogacające ofertę kulturalną gminy, wiele ciekawych inicjatyw zmierzających do zachowania miejscowej kultury litewskiej oraz promocji gminy na zewnątrz, a także znakomitą współpracę władz samorządowych, miejscowych stowarzyszeń i nieformalnych grup

Oświata

LAUREACI – RÓWNOZĘDNE I MIEJSCE

Lesznowola

„Gotowy, by się rozwijać. Program stymulujący rozwój dzieci sześciolatków pod kątem przygotowania do szkoły w gminie Lesznowola”

za ciekawy i innowacyjny program edukacyjno-diagnostyczny dla sześciolatków, uzupełniający i podnoszący jakość funkcjonowania gminnego systemu oświaty, doskonale wpisujący się w reformę dotyczącą obniżenia wieku szkolnego

Morawica

„Optymalizacja organizacji i finansowania oświaty”

za udaną, efektywną i wzorcową optymalizację organizowania i finansowania oświaty w gminie poprzez tworzenie małych szkół prowadzonych przez stowarzyszenia, a także integrację społeczności lokalnej

Związek Miast Polskich we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich, Związkiem Gmin Wiejskich RP oraz Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych od połowy 2007 roku realizuje 4-letni program doradczo-szkoleniowy „Budowanie potencjału instytucjonalnego jednostek samorządu do lepszego dostarczania usług publicznych”, który jest współfinansowany przez rząd Norwegii ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Projekt obejmuje rozbudowę Systemu Analiz Samorządowych, uruchomienie Grup Wymiany Doświadczeń, organizowanie konkursów, prowadzenie szkoleń oraz wyjazdy studyjne i staże w samorządach norweskich.

PR w samorządzie

Lekarstwa na czas kryzysu

Już po raz szósty w Kraśniku spotkali się burmistrzowie, prezydenci i rzecznicy prasowi z całej Polski oraz Ukrainy na Ogólnopolskiej Konferencji „Public Relations i komunikacja społeczna w samorządzie: PR w kryzysie – kryzys w PR”, która odbyła się w dniach 3–5 czerwca br.

Organizatorami Konferencji byli: Związek Miast Polskich, Urząd Miasta Kraśnik oraz Centrum Współpracy Polsko-Ukraińskiej w Kraśniku. Konferencja jest finansowana ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

– *Gdy kilka lat temu rozpoczynaliśmy konferencje na temat PR-u w samorządzie, sam termin PR był słabo rozumiany przez samorządowców. Po kilku latach termin jest już dobrze znany, choć nadal różnie interpretowany* – mówił **Piotr Czubiński**, burmistrz Kraśnika.

Prawie 150 uczestników konferencji mogło wysłuchać wykładów, wziąć udział w warsztatach i rozmowach nieformalnych nie tylko z autorami referatów, ale również w swoim gronie. Poruszano wiele zagadnień, z którymi PR-owcy samorządowi mają do czynienia: kryzys, nakręcanie informacji i nowoczesne technologie Web 2.0 w działaniach PR.

PR kontra kłamstwo

Nie zabrakło odniesień do tzw. PR politycznego. **Wiesław Gałązka** z Wyższej Szkoły Dolnośląskiej porównał wybory polityków do wyboru marki samochodu. Uważa, że każdemu naszemu politykowi, gdyby traktować go jako samochód, przydałby się dobry tuning, poprawienie jego właściwości jezdnych, mocy oraz szybkości w działaniu. Zdaniem dr **Marka Skały** z Megalit – Instytut Szkoleniowy końcówka kampanii wyborczej do Parlamentu Europejskiego pokazała, jak słaby jest PR polityczny w Polsce i jak słabi są politycy. – *Nie chciałbym, aby PR kojarzony był z kłamstwem, a ten polityczny, niestety, jest* – mówił prelegent. **Dr Wojciech Jabłoński**, politolog z Uniwersytetu Warszawskiego, przekonywał z kolei, że tzw. czarny PR to tylko termin

medialny, który nie ma nic wspólnego z prawdziwym PR.

Dobra analiza

Jednak dominującym tematem był kryzys. Kryzysy można podzielić ze względu na rodzaj na: społeczne, psychologiczne, fizjologiczne, ekologiczne, ekonomiczne, polityczne oraz polityczno-militarne. **Urszula Podraza** z Agencji Wenecja PR stwierdziła, że w czasach kryzysu gospodarczego PR ma dodatkowo pewne zadania do wykonania. Nie wolno zapominać, że przekaz płynący do nas z mediów, że jest źle, a będzie jeszcze gorzej, niekorzystnie i znacząco wpływa na odbiór naszych działań, niezależnie od tego, czy jesteśmy samorządem, czy firmą komercyjną. – *Musimy na nowo zdefiniować zadania w sferze PR na czas kryzysu. Trzeba rozpocząć od analizy i identyfikacji, jakie zagadnienia i problemy nas dotyczą. Potem ustalamy, jak się komunikować, czyli przygotowujemy krótką strategię, a następnie prezentujemy wcześniej wypracowane pozytywne rozwiązania, szukamy pozytywnych kontekstów, np. takich, że w przypadku kryzysu inwestycje realizowane przez samorządy ze środków UE mają szansę na większe pieniądze* – radziła U. Podraza.

Modelowe strategie

Strategie i taktyki wychodzenia z kryzysu przedstawił **Piotr Lignar**. Istnieje 7 modelowych strategii reakcji na kryzys: obrona przez atak (tzw. pójście w zaparte), deprecjacja (zignorowanie sprawy), milczenie (powstrzymanie się od wszelkich działań), szum informacyjny (tzw. Wieża Babel, czyli zagubienie przedmiotu kryzysu w mnogości generowanych spraw i komunikatów), awantura zastępcza (odwracanie uwagi), współpraca (pełne współdziałanie

z opinią publiczną) oraz negliż (całkowite przyznanie się do winy i zadośćuczynienie). Wszystkie zaprezentowane sposoby postępowania mają swoje zalety i wady. Obrona przez atak odstrasza na przyszłość, jednoczy i daje poczucie siły organizacji, ale eskaluje napięcie i nadaje nam wizerunek „zabijaki”. Deprecjacja pomaga zapomnieć, lecz jest cyniczna i wymaga konsekwencji, a także zdolności aktorskich od PR-owca. Milczenie nie daje pretekstu do spekulacji, jednak demonstrowanie brak odwagi cywilnej. „Wieża Babel” to bardzo pracochłonna strategia. Wybór strategii zależy od rodzaju kryzysu, możliwości organizacji, ilości i atmosfery w otoczeniu. I tak dla kryzysu typu „wylało się” dobra jest strategia współpracy. Szum informacyjny bywa natomiast skutecznym w drobnych kryzysach. – *W demokratycznym państwie i społeczeństwie informacyjnym zawołanie „Sprawdzam” jest tylko kwestią czasu* – przestrzegali P. Lignar.

Z miłością do mediów

Dr Wojciech Jabłoński jako dobre lekarstwo na kryzys wskazuje spin doctoringu, czyli nakręcanie informacji. SPIN, czyli S jak skuteczność, P jak prosta, I jak informacja, N jak niespodzianka. Kreowanie informacji to zasadniczy element nawiązania i utrzymania współpracy z mediami. *Media relations* obowiązuje zasada „5F” – FAST (szybko, ale nie byle jak), FACTUAL (na temat), FRANK (szczerść), FAIR (bez dyskryminacji niektórych mediów) i FRIENDLY (przyjazne nastawienie). Warto być szanowanym źródłem informacji. Musimy najpierw poznać dziennikarza (warto budować bazy danych o nich – co piszą), a skuteczność naszych działań zależy od tego, czy otrzyma on od nas to, czego potrzebuje. Aby świadomie skupić uwagę mediów, trzeba im dawać powody do pisania. Można odwrócić uwagę od kryzysu dzięki pseudowydarzeniom, z których uczynimy „newsy”. Nie należy zamykać drzwi przed niektórymi

redakcjami, ale przygotowywać dla nich specjalne notki prasowe. Zdaniem W. Jabłońskiego, lepsza jest polityka miłości wobec mediów: – *Dziennikarzy nie wychowujemy, ale ich rozpieszczamy.*

Kompetentny zespół

Jak powinna wyglądać efektywna komunikacja na linii organizacja-media, kiedy nie uda nam się uniknąć kryzysu? Trzeba zdawać sobie sprawę, że kryzys rodzi się wtedy, gdy brakuje inicjatywy i informacji. Wówczas z podmiotu informacyjnego na swoje

na obecność przedstawiciela zarządu i prawnika), reagować błyskawicznie, ale nigdy bez przygotowania. Warto opracowywać książki kryzysowe z procedurami na czas kryzysu. Nie wolno zarządzać kryzysem pojedynczo – rzecznik to tylko usta organizacji, osoba do przekazywania informacji. Obowiązuje reguła „złotej godziny”. – *Trzeba dać medialnej bestii ochlap, w przeciwnym razie wybiorą inne źródło informacji* – zalecał szkoleniowiec. Krytycznie odniósł się do tzw. nekromarketingu politycznego. Należy współczuć ofiarom katakli-

że: niezdecydowanie, cynizm, opryskliwość, napastliwość, wymijające odpowiedzi, arogancja i nadmierne samooskarżanie się. Według W. Głodowskiego najbardziej efektywne w kontaktach z mediami w okresie kryzysu są rozmowy bezpośrednie i spotkania w małych grupach, choć – oczywiście – wykorzystanie Internetu rozszerza znacząco zasięg oddziaływania.

Współpraca w sieci

Pomysły na wykorzystanie trendu web 2.0 w działaniach PR prowadzonych w Internecie, dotyczących nie tylko kryzysu, przedstawiał **Łukasz Jakubiak** z agencji Practions: – *Web 2.0 to stały trend w Internecie. Dlatego przygotowując strategię komunikacyjną, nie możemy zapominać o możliwościach, jakie daje sieć. Taką chociażby możliwością jest wykorzystanie video on-line w działaniach samorządowców.*

O różnych możliwościach, jakie stwarza dla rzecznika prasowego urzędu samorządowego cyberprzeźren, mówił też **Adam Nowak**, rzecznik prasowy UM w Rudzie Śląskiej. Przekonywał, że Internet to szansa dla miasta, ale także duże wyzwanie. Współczesne media nie oddzielają często opinii od faktów i produkują kulturę strachu. Jak się temu przeciwstawiać? Trzeba pamiętać, że gdy w przestrzeni informacyjnej pojawi się brak informacji, zjawia się plotka. Dlatego należy przeglądać blogi i znać tematy poruszane na forach dyskusyjnych, współpracować, tłumaczyć i argumentować. W Rudzie Śląskiej taką współpracę nawiązano z portalem TwojaRuda.pl; Urząd Miasta stał się dzięki temu gwarantem prawdziwych informacji. Warto w Internecie pytać mieszkańców o ich opinię na temat planowanych działań samorządu (np. dotyczących likwidacji kopalni) za pośrednictwem ankiet umieszczanych na stronie, zamieszczać filmy wideo z wydarzeń, korzystać z kanału RSS (informacje ze strony wysyłane są od razu na komputer zainteresowanego), a także pozwolić udzielać informacji urzędnikom zajmującym się daną dziedziną (trzeba ich wcześniej do tego przygotować). Ciekawym i pożytecznym pomysłem był zastosowany w Rudzie Śląskiej „SMS ratujący życie” dla głuchoniemych.

JOANNA PRONIEWICZ

– *Konferencja jest pomyślana jako forum dyskusji na temat tego, co się dzieje w PR w Polsce, jak samorządy sobie radzą z pewnymi problemami oraz przede wszystkim jako płaszczyzna wymiany informacji między nami wszystkimi* – powiedział **Piotr Czubiński**, burmistrz Kraśnika. *Fot. D. Niedziałek*

zyczenie stajemy się przedmiotem, o którym piszą inni, najczęściej nie tak, jakbyśmy chcieli. Kryzys to niejednokrotnie odpowiedź na zaniedbane media relations. Kryzysy możemy podzielić na dające się przewidzieć i zaskakujące, wewnętrzne i zewnętrzne, rzeczywiste i wirtualne (wywołane przez media), nagłe i przewlekłe, destrukcyjne i twórcze (dające szansę na wzmocnienie wizerunku). Każda organizacja narażona jest na kryzys, ale większe prawdopodobieństwo dotyczy szlachetniejszych organizacji, pracujących w trudnych warunkach, objętych specyficzną regulacją, mających kłopoty finansowe, rozwijających się dynamicznie i zarządzanych zdalnie. W. Jabłoński zaprezentował dekalog antykryzysowy. Należy stworzyć system komunikacji ze źródłem kryzysu (dokładne dane), skompletować zespół kryzysowy (koniecz-

zmów, wykazać zrozumienie, ale próba budowania na kryzysie swojego wizerunku jest patologią.

Otwartość pod kontrolą

Włodzimierz Głodowski z Uniwersytetu Warszawskiego uważa, że w czasie kryzysu jest potrzebna otwartość, komunikatywność oraz centralizowanie informacji. Należy unikać wypowiedzi nieformalnych poza oficjalnym stanowiskiem. Rozbieżność zdań zachęca bowiem do wejścia w głąb wydarzenia. Lepiej unikać sformułowania „Bez komentarza”, a mówić np.: *Zależy nam, aby podać Państwu pełne i prawdziwe dane, kiedy je zbierzemy, to dokładnie poinformujemy.* Warto przestrzegać następujących zasad: nie spekulować publicznie, nie bagatelizować sytuacji, ale nie przejawiać, nie mówić więcej niż potrzeba, nie próbować zmieniać tematu. Błędne zachowania to tak-

Zarząd ZMP w Suwałkach

Obrona samodzielności miast

Podczas posiedzenia Zarządu ZMP, które odbywało się w Suwałkach, dyskutowano na temat nowego projektu ustawy o polityce miejskiej z 8 maja br. oraz założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o odpadach, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Ustawa o polityce miejskiej realizuje zasadnicze postulaty Związku, dotyczące polityki miejskiej i zarządzania miastami, zgłaszane od lat, dlatego Związek popiera przedłożony projekt. Zdaniem Zarządu ZMP kontrowersje w ustawie „miejskiej” budzą jednak zapisy mówiące, o tym, że marszałek może wchodzić w skład zarządu metropolii oraz o akceptacji strategii zespołu przez sejmik województwa. Poruszono również kwestię wyłączenia miast „prezydenckich” z powiatów. ZMP opowiada się za umożliwieniem składania wniosków przez wszystkie miasta zainteresowane nadaniem statusu miasta na prawach powiatu. Obecnie taka możliwość pojawiła się tylko dla kilku. – *Trzeba dać szansę wszystkim* – mówił **Ryszard Brejza**, prezydent Inowrocławia. Zwrócił uwagę, że po wyłączeniu miasta Wałbrzcha w powiecie zostanie 40 tysięcy mieszkańców, natomiast Inowrocławia aż 90 tysięcy.

Założenia do tzw. ustaw „śmieciowych” realizują generalnie postulaty samorządów, gdyż oddają władztwo nad odpadami komunalnymi gminom. Podkreślano jednak, że działania koordynacyjne marszałka dotyczące strumienia odpadów w regionie nie mogą być dyktatem, dlatego w projekcie powinny znaleźć się zapisy o konieczności uzgodnień. – *Władztwo marszałka nad gminą jest niedopuszczalne, gdyż łamie zasady samorządno-*

ści. Jeśli marszałek się dogada z gminami, to dobrze, jak nie, to musi przejść zakład utylizacji odpadów, czyli kupić go i zwrócić gminie poniesione nakłady – mówiono.

Podczas spotkania posłów i senatorów Polski i Litwy z samorządowcami tych krajów mówiono o dotychczasowej i przyszłej współpracy. Fot. J. Proniewicz

Przedstawiciele Zarządu uważają, że obecna reforma sądownictwa nie służy obywatelowi. Likwidację wszystkich 229 sądów grodzkich przewiduje bowiem rządowy projekt nowelizacji prawa o ustroju sądów powszechnych. Od 1 lipca br. zostanie zlikwidowanych ponad 100 sądów, w których orzeka do 20 sędziów. Zdaniem członków Zarządu ZMP wymiar sprawiedliwości powinien być dostępny dla obywateli także z tych mniejszych ośrodków.

W wielu przypadkach to właśnie gminy umożliwiły powstanie tych instytucji poprzez udostępnienie obiektów i pracowników.

Negatywnie zaopiniowano nowelizację ustawy o samorządzie gminnym, która przyznaje i ustala diety dla sołtysów. Przedstawiciele miast uważają, że projekt ten ma antysamorządowy charakter, ponieważ ingeruje w kompetencje samorządów. Gminy powinny same zdecydować o wysokości diet, które bez tej ustawy

i tak wypłacają. Taką samą ocenę uzyskał również projekt nowelizacji ustawy o wyborze Prezydenta RP, który przewiduje prawo zasiadania przewodniczących organu wykonawczego jednostki pomocniczej w obwodowych komisjach wyborczych. Zdaniem **Jacka Lipińskiego**, burmistrza Aleksandrowa Łódzkiego, to już kolejny projekt, który umacnia jednostki pomocnicze i błędnie zakłada, że to one mają być fundamentem budowy społeczeństwa demokratycznego. Zarząd sprzeciwił się także zmianom w rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami, które są niekorzystne dla samorządów, bo ingerują w dochody własne, uniemożliwiając zwrot udzielonych bonifikat przy sprzedaży nieruchomości.

Akceptację uzyskał natomiast projekt zmiany rozporządzenia MRR w sprawie przyjęcia Uzupelnienia SPO Transport na lata 2004–2006 oraz program rządowy „Radosna szkoła – kraina sprawności i zdrowia”, który niedużym kosztem wprowadza edukację dla 6-latków. Zarząd ZMP podjął też stanowisko w sprawie programu badań statystyki publicznej na rok 2010 (tekst dostępny na stronie internetowej ZMP).

Polsko-Litewskie spotkanie

Przed posiedzeniem Zarządu ZMP odbyło się spotkanie z posłami z Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, członkami Komisji Administracji Państwa i Samorządu Sejmu Litwy, przedstawicielami miast województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego oraz Związku Władz Lokalnych Litwy (ZWLL). Mówiono o dotychczasowej współpracy polsko-litewskiej oraz o obchodach 600-lecia bitwy pod Grunwaldem, której to rocznica przypada w przyszłym roku. Obecnie już 108 miast i 13 powiatów polskich ma partnera na Litwie. Wymiana doświadczeń odbywała się podczas trzech bilateralnych konferencji przygotowanych przez ZMP i ZWLL (w 1998 w Warszawie, 1999 w Wilnie i w 2001 w Lublinie). Podczas spotkania w Suwałkach ustalono, że w przeddzień uroczystych obchodów zwycięstwa nad Krzyżakami (m.in. rekonstrukcji bitwy) będzie miała miejsca następną wspólna konferencja partnerska, tym razem najprawdopodobniej w Olsztynie, dodatkowo z udziałem gmin ukraińskich i białoruskich. Zaproponowano, aby tematyka jej dotyczyła gospodarki, PPP, przygotowania infrastruktury pod przedsiębiorstwa wysokich technologii oraz realizacji Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego w obu krajach.

(JP)

JOANNA PRONIEWICZ

Z Komisji Wspólnej...

W dzień Samorządu Terytorialnego

W Komisji Wspólnej 27 maja br. – który w całym kraju obchodzony jest jako Dzień Samorządu Terytorialnego – wziął udział premier Donald Tusk. Przypomniął on w swoim wystąpieniu, że święto to ustanowił Sejm RP dla upamiętnienia daty pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do rad gmin i miast, które odbyły się właśnie 27 maja 1990 roku.

Minutą ciszy uczcili zebrani pamięć Wojciecha Szczęsnego Kaczmarka – byłego prezydenta Poznania, współtwórcy i pierwszego prezesa reaktywowanego po wojnie Związku Miast Polskich – który zmarł 26 maja br.

Marszałkowi marszałków

Marszałek województwa pomorskiego Jan Kozłowski, dziękując za wspólną pracę na rzecz reform wzmocniających samorządy i z okazji 10-lecia powstania województw samorządowych, wręczył premierowi jako „marszałkowi marszałków” symboliczną buławę z wygrawerowanymi herbami 16 województw. – *Myślę, że ta buława to bardziej zachęta na przyszłość niż nagroda za pierwsze kilkadziesiąt dni naszej współpracy* – powiedział Donald Tusk odbierając prezent. W swoim przemówieniu premier podkreślił, że – być może najważniejszym, choć niedocenianym – efektem przemian demokratycznych w Polsce jest faktyczne przekazanie władzy z rąk rządu centralnego w ręce ludzi, którzy sprawują władzę „na dole”. Dlatego też *nic nie zwalnia władzy centralnej z obowiązku dalszego przekazywania uprawnień, odpowiedzialności, a także środków (...) ponieważ my jesteśmy ciągle w trakcie tej drogi. Mądrze rozumiany samorząd terytorialny to jest droga, dzianie się, ciągle uzbrajanie ludzi w narzędzia, które umożliwiają wspólnotom lokalnym bycie coraz bardziej samodzielnym i odpowiedzialnym za własny los.*

Oszczędny jak samorządowiec

Premier zaznaczył, że bardzo ważne jest zaufanie do samorządu: – *Idea*

reformy samorządowej bez zaufania nie mogłaby zaistnieć. Tylko komuś, do kogo mamy zaufanie, można delegować własne uprawnienia. Chwalił też oszczędność i racjonalność samorządowców, co jest szczególnie cenne w czasie kryzysu. – *Nigdzie tak dobrze ludzie nie rachują pieniędzy, nie szanują ludzkiego wysiłku, nie szanują podatków, jak na poziomie samorządu.* Tusk mówił także o tym, że na poziomie gminy nie jest możliwe bujanie w obłokach, brak kompetencji, odpowiedzialności czy oszczędności, gdyż mieszkańcy na bieżąco to weryfikują. – *Dobrze się stało, że tak dużo moich partnerów w rządzie i administracji publicznej ma doświadczenie samorządowe* – dodał szef rządu.

Finanse nadal kiepsko

Współprzewodniczący Komisji Wspólnej, prezydent Katowic, Piotr Uszok krótko podsumował ponad rok współpracy rządu z samorządem. – *Przez ostatnie 12 miesięcy Komisja Wspólna bardzo intensywnie i owocnie pracowała, co nie znaczy oczywiście, że wszystkie nasze wnioski są uwzględniane.* Przypomniął o przyjętych w ostatnich latach licznych regulacjach, które nakładały dodatkowe obowiązki na samorząd i wiązały się z dodatkowymi kosztami. – *Myśmy ich nie blokowali, ale nadszedł czas, by problem ten systemowo rozwiązać. Zdajemy sobie sprawę z sytuacji finansowej państwa, ale może jest teraz dobry czas, by zrobić rachunek sumienia i przygotować się na czas, kiedy finanse publiczne będą w lepszej kondycji* – apelował Prezydent Uszok. Mówił

też, że trzeba dokończyć reformy zapoczątkowane przez rząd premiera Buzka i dalej decentralizować państwo. Szczególną troską należy objąć budownictwo, zwłaszcza zagrożony rozwój publicznego sektora budownictwa mieszkaniowego. Na koniec zgłosił wnioski, by również poselskie projekty trafiały pod obrady Komisji Wspólnej, gdyż można na tym etapie – we współpracy z rządem – poprawić pewne zapisy. Prezydent Katowic zaproponował też premiera na obchody 20-lecia odrodzenia samorządu w Polsce, które odbędą się w marcu przyszłego roku w Poznaniu.

Nagrody dla młodych naukowców

Kolejny już raz przy okazji samorządowego święta odbyła się uroczystość wręczenia nagród laureatom VI edycji konkursu redakcji „Samorządu Terytorialnego” na najlepsze rozprawy doktorskie, a także prace magisterskie i licencjackie, poświęcone samorządowi terytorialnemu oraz zagadnieniom decentralizacji. Nagrody wręczył współprzewodniczący Komisji Wspólnej, Grzegorz Schetyna oraz przewodniczący konkursowego jury, prof. Michał Kulesza. Spośród 13 nadesłanych prac doktorskich I nagrodę otrzymała dr Marta Lackowska reprezentująca Uniwersytet Warszawski za pracę pt. „Zarządzanie obszarami metropolitalnymi w Polsce”. II nagrodę, ufundowaną przez Związek Miast Polskich oraz „Samorząd Terytorialny”, jury przyznało Renacie Kusiak-Winter za pracę „Współpraca transgraniczna gmin polski i Niemiec – studium administracyjno-prawne”.

W roboczej części posiedzenia Komisja Wspólna pozytywnie zaopiniowała m.in. projekt ustawy o ratownictwie i bezpieczeństwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich, który udało się uzgodnić dzięki kilku dodatkowym spotkaniom, na którym projektodawcy uwzględnili uwagi strony samorządowej. Współprzewodniczący Komisji zdecydowali też o zdjęciu z porządku obrad bardzo oczekiwanego projektu ustawy o polityce miejskiej państwa i współpracy w tym zakresie – i skierowaniu go ponownie na Zespół Ustrojowy.

HH

Ustrojowa samodzielność jst w ramach ppp

Przełamywanie nieufności

Od lat partnerstwo publiczno-prywatne w Polsce kuleje. Mimo prób niektórych miast, mimo kolejnych ustaw nadal ppp kojarzy się wielu z niezbyt czystymi interesami i korupcyjnymi propozycjami na styku dwóch sfer: samorządowej i prywatnej.

Aby przełamywać stereotypy, ułatwiać stosowanie ppp i propagować dobre praktyki stosowane z powodzeniem w innych krajach powstało Centrum PPP. Wspólnie ze Związkiem Miast Polskich zorganizowało ono konferencję zatytułowaną „Ustrojowa samodzielność jst w ramach ppp”, która odbyła się 26 maja br. w Ministerstwie Gospodarki.

Obrona ludzi i samodzielności

Związek Miast Polskich zaangażował się w organizację konferencji ze względu na fakt, że po tegorocznej nowelizacji ustawy o ppp, a także wcześniejszych zmianach w ustawie o koncesjach oraz prawie zamówień publicznych wzrosło zainteresowanie samorządu tą formą inwestowania. Ponadto, jak powiedział dyrektor Biura ZMP, Andrzej Porawski: *Nie możemy pozostać obojętni wobec zarzutów stawianych przy okazji ważnych dla miast inwestycji, żeby wymienić choćby Kupca Poznańskiego, Stary Browar, Wrocławski Park Wodny czy sopockie Centrum Haffnera. Nie możemy być obojętni wobec stawiania zarzutów prokuratorskich za decyzje, do których podejmowania organy miast mają pełne prawo, nawet jeśli są kontrowersyjne, jak w przypadku Szczecina, który wycofał się z zawartej wcześniej umowy.*

Andrzej Porawski mówił też, że najważniejsza jest obrona samodzielności jst, zapisanej przecież w Konstytucji RP, ale chodzi także o obronę ludzi – szefów samorządów podejmujących często ważne, nawet kontrowersyjne decyzje. – *Te osoby nie powinny być tylko administratorami, ale aktywnymi gospodarzami. W związku z tym walczymy o ludzi, ale przede wszystkim o sprawiedliwą interpretację zasady samodzielności samorządu terytorialnego.* Zaznaczył jednocześnie, że Zwią-

zek nie zamierza bronić tych, którzy łamią prawo.

Postrach czwartego „p”

O uwarunkowaniach ustrojowych samodzielności w partnerstwie z podmiotami prywatnymi mówił profesor Michał Kulesza. Wychodząc od prawodawstwa rzymskiego, które rozróżniało prawo publiczne, dotyczące spraw istotnych dla całej społeczności (i w tej sferze mieści się działalność jst) i prywatne – mówił o zapisie art. 6 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, że *do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o charakterze lokalnym, nie zastrzeżone innymi ustawami.* W myśl tej definicji gmina ma prawo do określenia, co leży w interesie jej mieszkańców. A jednak przy zadaniach nieobowiązkowych, podejmowanych przez gminy dobrowolnie, gdy brak przepisów regulujących – jak w przypadku zapewnienia mieszkańcom dostępu do szerokopasmowego Internetu – samorząd zawsze musi podjąć ryzykowną decyzję: można się tym zająć, czy też za rogiem czyha „czwarte p”, czyli prokurator. Głównym problemem, gdy gmina wchodzi na jakiś rynek usług, jest pytanie, czy nie narusza konkurencji. – *Na przykład, jeśli chce zbudować basen, ale w danej gminie basen już jest zbudowany przez prywatnego przedsiębiorcę, który przecież chce na swojej inwestycji zarobić – gmina zostanie potraktowana jak zwykły inwestor, więc dostanie w łeb* – ostrzegwał profesor. Jednak nie ma on wątpliwości, że jst muszą mieć prawo do podejmowania ryzyka gospodarczego i czasem nawet przegrać. Znowelizowaną ustawę o ppp przyrównał prof. Kulesza do szlaku turystycznego, który wskazuje, jaką ścieżką należy iść, by to ryzyko zminimalizować. Ono jednak istnieje,

dlatego samorządowcy powinni nauczyć się zarządzania ryzykiem, o czym na razie niewiele osób ma pojęcie. Ważnym etapem przed podjęciem decyzji jest też zdefiniowanie obszaru korzyści dla gminy, które przyniesie współpraca w ramach ppp.

Przez ostatnie 20 lat samorząd bardzo się zmienił – na początku były ogromne zaległości – proste działania; dziś samorząd wchodzi w niezwykle skomplikowane transakcje i trzeba znać prawo o pomocy publicznej, zamówieniach publicznych, gospodarce nieruchomościami itp. – *Chciałem Państwa trochę nastraszyć, ale w dobrej intencji. Pokazać, że to nie jest już rower czy fura, ale naprawdę nowoczesny samochód, którym łatwo się rozbić* – zakończył swoje wystąpienie prof. Kulesza.

Udało się!

Aby nie za bardzo przestraszyć uczestników, prezydent Sopotu, Jacek Karnowski opowiedział o realizowanym w formule ppp sopockim Centrum Haffnera. Projekt zakłada stworzenie nowego centrum miasta, nawiązującego stylem do tradycji uzdrowskich Sopotu i budowę m.in. hotelu, połączonego specjalnym łącznikiem z sześciokondygnacyjnym Domem Zdrojowym. W obiekcie znajdują się Centrum Konferencyjne, SPA, restauracja, pijalnia wód solankowych, największa w Polsce północnej Państwa Galeria Sztuki oraz parking podziemny. Projekt miał na celu sfinansowanie tzw. niekomercyjnej części przedsięwzięcia ze środków prywatnych, tj. budowę tunelu drogowego oraz galerii sztuki. Miasto aportem wniosło teren, zadaniem wyłonionego w przetargu dewelopera było znalezienie inwestora i użytkowników na poszczególne obiekty, znalezienie źródeł finansowania oraz zawiązanie spółki realizującej inwestycję i późniejszą eksploatację. Jako że podmiot prywatny nie jest zobowiązany do stosowania ustawy – Prawo zamówień publicznych, cały proces realizacji projektu

znacznie się skraca. Dzięki takiej formule miasto nie martwi się rentownością przedsięwzięcia ani ewentualnym wzrostem kosztów w trakcie inwestycji – po zakończeniu budowy otrzymuje określone elementy projektu.

Zysk publiczno-prywatny

O korzyściach ze stosowania PPP i przykładach na dobrą współpracę w tym zakresie opowiadała szefowa Centrum PPP, dr Irena Herbst. Podstawowym zyskiem dla strony publicznej przy realizacji tego typu przedsięwzięć jest uzyskanie dostępu do prywatnego kapitału, co w warunkach ogromnych potrzeb infrastrukturalnych, przy ograniczonych zasobach własnych umożliwia przyspieszenie rozwoju infrastruktury. Badania pokazują też, że wyższa jest jakość usług dostarczanych przez partnera prywatnego, m.in. dzięki lepszemu dostępowi do innowacyjnej wiedzy i doświadczeniom zdobytym we wcześniejszej działalności. Korzystny dla obu stron jest podział zadań, w języku fachowym – „ryzyk” między partnera publicznego i prywatnego, przy czym każdy odpowiada za ryzyka, z którymi sobie lepiej (taniej, wydajniej, szybciej) radzi.

Na całym świecie wyraźny jest trend do coraz większego wykorzystania ppp – od zaledwie kilku projektów realizowanych w 1994 roku do ponad pięciuset w samej Wielkiej Brytanii w 2007 r. Do tej pory w Polsce nie korzystano powszechnie z formuły ppp ze względu na zbyt restrykcyjne przepisy prawne, nieprzychylną aurę polityczną (posądzanie o patologie) oraz zwykły brak wiedzy na ten temat. Dr Herbst wyjaśniała, że jednym z głównych celów Centrum PPP jest szerzenie wiedzy o partnerstwie publiczno-prywatnym. Już w lipcu ruszy szereg szkoleń dla tzw. trzech literek: ABW, CBS, NIK i ABW, a osobno dla samorządowego RIO, gdyż właśnie te służby wietrzą korupcję na każdym styku prywatno-publicznym. Po pierwszych spotkaniach z nimi, po przełamaniu wstępnej nieufności, okazało się, że służby te chcą wiedzieć więcej, wręcz domagają się kolejnych szkoleń. – *Może to pomoże zrozumieć i aktywnie współpracować w metodzie, która naprawdę jest bardzo korzystna* – zakończyła wykład prezes Centrum PPP.

HH

Dni Samorządu u Prezydenta RP

Odnaczenia dla samorządowców

Podczas spotkania z samorządowcami w Pałacu Prezydenckim 28 maja br. Prezydent RP, Lech Kaczyński odznaczył pośmiertnie Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski Wojciecha Szczęsnego Kaczmarka, prezydenta Poznania w latach 1990–1998 i prezesa ZMP w latach 1991–1999 oraz Franciszkę Cegielską, prezydent Gdyni w latach 1990–1998, wiceprezesa ZMP w latach 1991–1999.

Minutą ciszy uczczono pamięć zmarłego 26 maja br. współtwórcy i pierwszego prezesa reaktywowanego po wojnie Związku Miast Polskich oraz innych nieżyjących samorządowców.

Prezydent RP, **Lech Kaczyński** powiedział, że obok wyborów z 1989 roku, drugą ważną datą był 27 maja 1990 roku, czyli dzień pierwszych w powojennej historii wolnych wyborów powszechnych, w których wyłoniono władze gmin. – *Nie byłoby dzisiejszej Polski bez olbrzymiej, twórczej energii, którą wyzwoliła samorządowa reforma, bez ogromnego wysiłku i osiągnięć samorządowców* – mówił prezydent. Zaznaczył, że zadania samorządów są liczne i stale rosną. Jako jedno z nowych wyzwań wskazał globalny kryzys ekonomiczny. Prezydent dodał, że samorządy są fundamentem i jednym z najważniejszych ośrodków umacniających społeczeństwo obywatelskie, ducha wspólnotowego, ideę solidarnej współpracy dla Polski jako „jednej, wspólnej, naszej Rzeczypospolitej”.

Krzyże Oficerskie Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi dla rozwoju samorządu terytorialnego oraz za osiągnięcia w podejmowanej z pożytkiem dla kraju pracy zawodowej i społecznej otrzymali z rąk prezydenta m.in. samorządowcy związani z ZMP: **Piotr Uszok**, prezydent Katowic, prezes ZMP (1999–2003), **Jan**

Maciej Czajkowski, prezydent Zgierza (1990–1998) i wiceprezes ZMP (1991–1999), obecnie dyrektor Biura Informatyki UM w Łodzi, **Barbara Imiołczyk**, obecnie Prezes Zarządu FRDL, wiceprezydent Będzina (1990–1994) i członek Zarządu ZMP (1993–1994), **Wojciech Szczurek**, prezydent Gdyni, **Włodzimierz Tomaszewski**, wiceprezydent Łodzi. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski uhonorowano m.in.: członków Zarządu ZMP – **Jana Dziubińskiego**, prezydenta Tamobręga, **Miroslawa Mikietyńskiego**, prezydenta Koszalina oraz dyrektora Biura ZMP, **Andrzeja Porawskiego**, a także **Krzysztofa Hildebrandta**, prezydenta Wejherowa, **Tomasz Korga**, przewodniczącego RM Płocka i **Miroslawa Zgadzajskiego**, przewodniczącego RM Ostrowca Św.

Podczas uroczystości zastępca szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, **Władysław Stasiak** wręczył Krzyże Zasługi nadane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 52 zasłużonym samorządowcom za zasługi w działalności na rzecz społeczności lokalnej, za osiągnięcia w pracy samorządowej i społecznej, m.in. **Jarosławowi Wilczyńskiemu**, prezydentowi Ostrowca Świętokrzyskiego, członkowi Zarządu ZMP oraz **Jerzemu Mikulskiemu**, burmistrzowi Wołomina, wiceprzewodniczącemu Komisji Rewizyjnej ZMP. **(JP)**

Prezydent RP odznaczył Krzyżami Oficerskimi i Kawalerskimi Orderu Odrodzenia Polski, Złotymi i Srebrnymi Krzyżami Zasługi zasłużonych samorządowców.

Fot. J. Proniewicz

Młodzieżowe Rady Miast

Szkoła odpowiedzialności

„Człowieka trzeba mierzyć miarą serca” ta myśl przyświecała spotkaniu Młodzieżowych Rad Miast i Gmin, które odbyło się 3 w czerwca br. w Warszawie w 30. rocznicę spotkania młodzieży z Janem Pawłem II przed kościołem Św. Anny.

W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Młodzieżowych Rad Miast i Gmin reprezentujących 41 samorządów.

Sławomir Tkaczyk, jeden z założycieli młodzieżowej rady w Koszalinie oraz Ogólnopolskiej Federacji Młodzieżowych Rad Miast i Gmin, obecnie pracownik koszalińskiego Urzędu Miasta przypomniał, że wraz z odrodzeniem się polskiego samorządu w 1990 r. narodziła się idea powoływania w gminach młodzieżowych rad. Ta pierwsza powstała 19 września 1990 r. w Częstochowie z inicjatywy prezydenta miasta Tadeusza Wrony. Zakładano ją z myślą o tym, by młodzi ludzie uczyli się odpowiedzialności oraz poznawali mechanizm działania struktur samorządowych. Prezydent Częstochowy opierał się na doświadczeniach francuskich miast, w których takie rady już funkcjonowały. Chciał, aby młodzież włączyła się do dialogu z dorosłymi, aby

mogła w pokojowy sposób przedstawiać im swoje prośby, uwagi, spostrzeżenia.

Dzięki inicjatywie ZMP, za przykładem Częstochowy, młodzieżowe rady miast i gmin zaczęły powstawać w innych samorządach. Obecnie jest ich ponad dwieście. Trudno jednak określić dokładną liczbę, gdyż w ciągu jednego miesiąca powstają nowe, a rozwiązaniu ulegają inne. Władze miast często uważają, że MRM nie spełniają ich oczekiwań. Zdarza się, że młodych, niepełnoletnich radnych traktują z pobłażaniem, co zdaniem **Andrzeja Porawskiego**, dyrektora biura ZMP, jest dużym błędem, gdyż młodzi, pełni zapału ludzie mogą być świetnymi partnerami w rozwiązywaniu niektórych problemów mieszkańców miast.

Dziś młodzi radni najczęściej organizują różnego rodzaju koncerty, masowe imprezy. Zdaniem Sławomira Tkaczyka łatwiej jest zorganizować koncert charytatywny czy zbiórkę pieniędzy dla potrzebujących, niż usiąść z dorosłymi do stołu i zaopiniować ważne dla siebie uchwały czy postanowienia dorosłych radnych. Trzeba zdawać sobie sprawę z możliwości, jakie niesie za sobą członkostwo w MRM i korzystać z tych przywilejów dla dobra rówieśników.

Michał Owczarek, przedstawiciel miasta Łask, jest świetnym przykładem młodego człowieka, który nie bacząc na formalne trudności, postanowił być aktywnym i korzystać ze zdobyczy demokracji. Mimo iż władze miasta po 4 latach działalności rozwiązały młodzieżową radę, on wraz z kolegami – chcąc mieć „swoją głowę” w mieście – utworzył organizację „Łaski – forum młodzieżowo aktywni” Forum działa już dwa lata i podobnie jak MRM wyraża swoje opinie i realizuje różnorodne projekty.

Uczestnicy warszawskiego spotkania podkreślali bardzo ważną rolę opiekunów MRM w samorządach. To oni mobilizują młodzież, pomagają jej. Zwyczajem za młodych radnych odpowiedzialna jest osoba pracująca w urzędzie gminy, jednak Warszawa jest przykładem miasta, gdzie rolę opiekuna pełni Fundacja Civis Polonus, która skupia kilka Młodzieżowych Rad Dzielnic.

Młodzi ludzie są gotowi na kolejne wyzwania i postanowili, że takie spotkania jak to w Warszawie, powinny odbywać się cyklicznie.

ANETA KRĘC

V Mistrzostwa Polski Samorządowców w Tenisie Ziemnym

Jubileusz pełen atrakcji

Po raz piąty samorządowcy z całej Polski spotkali się w Koninie na Mistrzostwach Polski Samorządowców w Tenisie Ziemnym. Zawody odbyły się 19–21 czerwca br.

Na kortach Ogniska TKKF „Korty” przez 3 dni rywalizowało 65 samorządowców z całego kraju. Przyjechali nawet z tak odległych od Konina miejsc, jak Ustrzyki Dolne, Hory-

niec-Zdrój czy Zakopane. Poziom sportowy, ale i organizacyjny imprezy wyraźnie wzrósł. Dość powiedzieć, że w kategorii wiekowej 45–54 lata wygrał, debiutujący w mistrzostwach, **Wiesław**

Książki. Radny ze Świdnika już na już na początku imprezy wyeliminował z turnieju Piotra Kaczmarczyka ze Świdnicy, który triumfował w Koninie w dwóch poprzednich edycjach. Najbardziej zadowolony z wyniku osiągniętego na kortach mógł być Wiesław Steinke – przewodniczący Rady Miasta Konina. Nie dość, że zdobył dwa złote medale, to jeszcze okazał się pierwszym graczem w historii turnieju, który wygrał trzy razy z rzędu w tej samej kategorii.

Jak na jubileusz przystało organizatorzy postarali się o niespodzianki. Były więc medale okolicznościowe dla każdego uczestnika, był konkurs karaoke połączony z losowaniem nagród. W nim najwięcej szczęścia mieli: **Grzegorz Haraśny** (zastępca prezydenta Tomaszowa Mazowieckiego), **Jan Buczek** z Ustrzyk Dolnych oraz **Jarosław Derdziński** z Konina, którzy wylosowali główne nagrody ufundowane przez Mega Avans i Hydrostal.

Za rok kolejne spotkanie tenisistów samorządowców w Koninie i organizatorzy – Związek Miast Polskich, Miasto Konin, Koniński Klub Tenisowy, Urząd Miasta i Gminy Kleczew, Związek Powiatów Polskich, Związek Gmin Wiejskich oraz MOSiR Konin – już teraz rozpoczynają przygotowania.

(na podstawie inf. z miasta)

Zwycięzcy tegorocznej edycji Mistrzostw Polski Samorządowców w Tenisie Ziemnym. Fot. M. Misiewicz

Pożegnanie Prezesa

2 czerwca br. na cmentarzu junikowskim w Poznaniu odbył się pogrzeb śp. Wojciecha Szczęsnego Kaczmarka – Prezydenta Poznania w latach 1990–1998, pierwszego Prezesa Związku Miast Polskich po jego restytucji w styczniu 1991 roku. Wcześniej tego samego dnia w sali Białej Urzędu Miasta Poznania zwołana została nadzwyczajna sesja Rady Miasta Poznania.

Podczas sesji doradca prezydenta Lecha Kaczyńskiego, Danuta Wawrzynkiewicz przekazała Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, przyznany Prezydentowi Wojciechowi Szczęsnemu Kaczmarkowi na dzień przed śmiercią.

Wojciech Szczęsny Kaczmarek zmarł 26 maja 2009 roku. Miał 67 lat.

Był absolwentem i pracownikiem naukowym na Wydziale Fizyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W latach 80. działał w „Solidarności”, a potem w ruchu Komitetów Obywatelskich.

Na początku sierpnia 1990, na pierwszym po wyborach spotkaniu prezydentów miast w Elblągu, przedstawił projekt statutu Związku Miast Polskich i zarys programu jego działania. Postanowiono założyć Grupę organizacyjną Związku, której był przewodniczącym. W styczniu 1991 na Kongresie Restytucyjnym Związku został wybrany na jego Prezesa. Funkcję tę pełnił do początku 1999 roku. W kolejnej kadencji był wiceprezesem Związku (do 2003).

ferencji Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów (pierwsza odbyła się w maju 1992 roku w Poznaniu) – największego

Urna z prochami śp. Wojciecha Szczęsnego Kaczmarka została złożona w grobowcu rodzinnym na poznańskim cmentarzu junikowskim. Fot. K. Paczyński

forum przedstawicieli gmin, które formułowało najważniejsze postulaty środowiska. Gorąco namawiał obecnych na konferencji wójtów do założenia organizacji gmin wiejskich, co wkrótce zrealizowano. Podjął też konsultacje z przedstawicielami rządu w sprawie nadania bardziej sformalizowanego

torialnego, w której następnie pracował aż do 1999 roku. Był też twórcą idei powołania federacji ogólnopolskich i regionalnych organizacji gmin, jednak wobec nieoczekiwanego przebiegu jej formowania organizacje krajowe ostatecznie wycofały się z jej tworzenia i nie biorą w niej udziału.

Jako Prezes Związku reprezentował miasto w różnych organizacjach i gremiach przedstawicielskich w kraju i za granicą. Był członkiem Izby Władz Lokalnych w Kongresie Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE) przy Radzie Europy i przewodniczącym de-

legacji polskiej do CLRAE. Brał też początkowo udział w pracach Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR), doprowadzając do członkostwa Związku w tej organizacji.

Był współtwórcą idei powołania struktury do koordynacji współpracy bliźniaczej miast Polski i Niemiec, doprowadzając do powstania Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej, która do dziś stanowi systematycznie działającą platformę współpracy dla blisko 600 par miast bliźniaczych z obu państw.

W kraju został między innymi powołany przez Lecha Wałęsę do Rady ds. Samorządu Terytorialnego przy Prezydencie RP. Był też jednym z pięciu obserwatorów samorządowych w pracach Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego, podczas opracowywania zapisów projektu Konstytucji RP dotyczących samorządu terytorialnego.

W uznaniu Jego szczególnej roli w restytucji i kształtowaniu Związku, jako jedyny spośród laureatów medalu Związku Miast Polskich otrzymał go w postaci połączanej.

(APO)

W pogrzebie Prezesa ZMP wzięli udział przyjaciele i współpracownicy ze Związku i polskich miast. Był też obecny poczet sztandarowy ZMP. Fot. K. Paczyński

Jako Prezes ZMP odegrał ważną rolę w konsolidacji różnych form współpracy środowisk samorządowych. Był współinicjatorem Ogólnopolskiej Kon-

kształtu dialogowi samorządów z rządem, co zaowocowało powołaniem przez Premier Hannę Suchocką Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Tery-

Internet, zarządzanie, coaching

Urzędnik nowoczesny

Związek Miast Polskich objął honorowy patronat nad konferencją, która od pięciu już lat odbywa się pod hasłem „Nowocześni z Urzędu” i jest najważniejszą tego typu imprezą dla pracowników administracji publicznej, zwłaszcza samorządowej.

W tym roku konferencja nosiła tytuł „Kadry w Urzędzie” i była poświęcona nowoczesnemu zarządzaniu zasobami ludzkimi w administracji. Odbyła się 5 czerwca br. w Warszawie, a zorganizował ją „Serwis nowoczesnych urzędników” - publiczni.pl.

Kto i po co?

Zaproszeni do wzięcia udziału w konferencji byli wszyscy, którzy odpowiadają w urzędach za kadry, a więc prezydenci, burmistrzowie i wójtowie, a także starostowie i marszałkowie – najliczniejszą jednak grupę uczestników stanowili dyrektorzy, naczelnicy oraz kierownicy wydziałów odpowiedzialnych za kadry. Celem konferencji – jak informowali organizatorzy – był *rozwój praktycznych umiejętności uczestników w obszarach kluczowych dla efektywnego zarządzania zasobami ludzkimi, prezentacja opinii pracowników administracji przedstawicielom najważniejszych instytucji, odpowiedzialnym za ustawodawstwo wpływające na sytuację zawodową urzędników, a także integracja urzędników z całej Polski.*

Twardy czy miękki HR?

Uczestnicy mogli wybierać między warsztatami podzielonymi na bloki tematyczne w ramach tzw. twardego i miękkiego HR (*Human Resources*). Kto zdecydował się wziąć udział w warsztatach „twardych”, mógł m.in. dowiedzieć się, jak kształtować wynagrodzenia w urzędzie. Był też warsztat dotyczący prawa pracy, a także specjalny warsztat dla księgowych pt. „Księgowy w roli głównej”. Zainteresowaniem uczestników cieszył się panel poświęcony roli kadrowych w pozyskiwaniu środków unijnych na finansowanie działań służących doskonaleniu za-

wodowemu pracowników. W ramach tzw. miękkiego HR-u można było wybrać warsztat na temat szkoleń mających na celu poprawę jakości obsługi klienta; warsztat dotyczący wprowadzenia certyfikatu ISO w urzędzie, a także zapoznać się z Samorządową Platformą Edukacyjną, wprowadzoną w ubiegłym roku przez Urząd Miejski w Poznaniu.

Zarządzanie, nie administrowanie

Jednym z trudniejszych zadań jest zarządzanie wynagrodzeniami pracowników urzędu. Na podstawie danych GUS z 2008 roku wynagrodzenia stanowią od 30% aż do 80% całkowitych kosztów funkcjonowania organizacji, dlatego ważne jest, by nie tylko administrować tak dużymi wydatkami, ale zarządzać nimi, mieć plan ich kształtowania na poszczególnych stanowiskach – systemowo podejść do tego zadania. Przy przygotowywaniu procesu wartościowania trzeba pamiętać, że wartościowaniu podlega nie konkretny pracownik, ale stanowisko, które wcześniej musi być opisane (czego dziś jeszcze często brakuje w polskich urzędach). Kolejnym krokiem jest ustalenie kryteriów wartościowania, przypisanie wag wybranym kryteriom, ustalenie definicji i przypisanie im wartości punktowych, a wreszcie – wycena stanowisk pracy w punktach. Potem trzeba zdecydować, jak przeliczać punkty zdobyte przez pracowników na pieniądze, ustalić przedziały płacowe i stworzyć nową tabelę płac. Nie można przy tym zapominać, że dolna wartość wynagrodzenia dla danego stanowiska w przedziale nie może być niższa niż wynikająca z rozporządzenia o wynagradzaniu pracowników samorządowych ani minimalna płaca ustalana na każdy rok kalendarzowy. Ostatnim za-

daniem jest wdrożenie procesu wartościowania w organizacji. Zarządzać trzeba nie tylko płacami, ale także podwyżkami – w zależności od wyników i poziomu wynagrodzenia pracownika, oceny jego pracy i wreszcie od fazy rozwoju jego umiejętności.

Uczestnicy tego warsztatu zgodnie orzekli, że wprowadzenie systemu zarządzania płacami w urzędzie jest zadaniem bardzo trudnym i skomplikowanym, wymagającym dużej dozy determinacji.

Nauka przez Internet

Dla nowoczesnych urzędników UM Poznań przygotował nowoczesne narzędzie do zdobycia nowej wiedzy! – to reklama Samorządowej Platformy Edukacyjnej. Jej twórcy, Maria Kuśnierz, kierownik Oddziału Rozwoju Kadr oraz Tomasz Lański, administrator platformy w ramach projektu „Kompetentny urzędnik – wyższa jakość usług w Wielkopolsce” wprowadzili kursy internetowe dla pracowników urzędu. Mogą oni uczyć się przez Internet w godzinach pracy(!), na razie języka angielskiego urzędowego oraz obsługi klientów (zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych). Po ponadpółrocznych doświadczeniach okazuje się, że platforma działa sprawnie, a największe trudności są z mobilizacją części pracowników do ukończenia kursu i należy wymyślić system motywacyjny dla opieszalszych. Pomysłodawcy projektu mają już kolejne inicjatywy rozszerzenia poznańskiej platformy, np. przez wprowadzenie kolejnych kursów, przeprowadzanie wstępnych testów rekrutacyjnych na stanowiska w poznańskim UM czy umożliwienie korzystania z platformy również „zwykłym” poznanianom, a nawet na stworzenie platformy społecznościowej. Każdy uczestnik warsztatu otrzymał kod dostępu z loginem i hasłem, by samemu sprawdzić poziom i przydatność poznańskich kursów oraz przetestować swoją znajomość wersji urzędowej języka angielskiego.

HH

Polsko-włoska konferencja

Miasta na rzecz pokoju

W dniach 15 i 16 czerwca br. odbyła się w Oświęcimiu I Konferencja Miast Partnerskich Polski i Włoch „Współpraca miast partnerskich na rzecz pokoju i ochrony praw człowieka”.

Spotkanie zorganizowane zostało przez Urząd Miasta Oświęcimia, Związek Miast Polskich i Włoską Sekcję Rady Gmin i Regionów Europy. W konferencji wzięli udział m.in. eurodeputowany Jan Olbrycht, senator Republiki Włoskiej Roberto Di Giovan Paolo oraz Janusz Marszałek, prezydent Oświęcimia i przewodniczący Grupy ds. Współpracy Partnerskiej w Radzie Gmin i Regionów Europy. Na konferencję do Oświęcimia przyjechało prawie 70 samorządowców z Polski i Włoch.

Konferencja przebiegała równolegle do seminarium sieci 4 miast w ramach projektu „Współpraca partnerska na rzecz pokoju, ochrony praw człowieka i zapobiegania handlowi ludźmi”. Jedynym polskim uczestnikiem tej sieci jest Oświęcim.

W tym roku Związek Miast Polskich przeprowadził badania ankietowe sfinansowane ze środków Programu „Europa dla obywateli”. Dotyczyły one współpracy partnerskiej polskich

miast, gmin i powiatów. Ze wstępnych danych tej ankiety wynika, że obecnie istnieje ponad 150 polsko-włoskich partnerstw zawartych między gminami, powiatami i regionami. Większość z nich została nawiązana po roku 2000. Ale jest też spora grupa samorządów, która współpracę z Włochami prowadzi znacznie dłużej. Do najstarszych „bliźniaczych” polsko-wło-

Uroczystość podpisania umowy partnerskiej pomiędzy Oświęcimiem a włoskim Arezzo i niemieckim Bresach am Rhein.
 Fot. UM Oświęcimia

Uczestnicy polsko-włoskiej konferencji miast wzięli udział w ceremonii zapalenia zniczy przy pomniku na terenie byłego obozu Birkenau.

Fot. UM Oświęcimia

skich par należą: Bydgoszcz – Reggio Emilia (1962), Jelenia Góra – Cervia (1976), Tychy – Cassino (1977), Kraków – Florencia (1985) oraz Częstochowa – Loreto (1987).

Podczas konferencji odbyła się uroczystość podpisania umowy partnerskiej pomiędzy Oświęcimiem a dwoma nowymi partnerami: Arezzo we Włoszech i Bresach am Rhein w Niemczech.

Uczestnicy spotkania przyjęli specjalną deklarację dotyczącą odpowiedzialnego uczestnictwa we współpracy miast partnerskich w kontekście realizacji podstawowych praw człowieka w społecznościach lokalnych.

KATARZYNA PACZYŃSKA

Odpowiedzialne uczestnictwo we współpracy miast partnerskich a realizacja podstawowych praw człowieka w społecznościach lokalnych

Deklaracja burmistrzów miast Włoch i Polski

1. Egzystencjalne prawa człowieka – do mieszkania, pracy, zdrowia, harmonijnego rozwoju (edukacja, kultura, wypoczynek), przemieszczania się, dostępu do dóbr i zasobów, udziału w rządzeniu – są realizowane w decydującym stopniu przez społeczności lokalne. Aby ta wielka odpowiedzialność mogła być wykonana, muszą one z jednej strony podejmować swoje obowiązki w duchu służby, wysokich kompetencji i uczciwości, a z drugiej dysponować odpowiednią częścią zasobów narodowych i niezbędnymi narzędziami prawnofinansowymi.

2. Wywiązanie się z tej odpowiedzialności jest możliwe tam, gdzie organy przedstawicielskie są całkowicie otwarte na rozmaitych partnerów, a obywatele chętnie podejmują konstruktywny współdziałanie w zarządzaniu. Odpowiedzią na te współzależności musi być **solidarność** z każdym człowiekiem, a zwłaszcza

czym znajdującym się w potrzebie. Ta solidarność ma zawsze na uwadze dobro wspólne, którego efektem ma być świat bardziej ludzki. Na pierwszym miejscu trzeba więc stawiać kryteria moralne, a potem rozważać aspekty ekonomiczne, techniczne i organizacyjne.

3. Etyka solidarności będzie zasadniczą miarą działań publicznych, jeśli społeczności lokalne uznają za priorytet **wychowanie** młodego pokolenia do solidarności. Wówczas zagrożenia dla pokoju, sprawiedliwości, wolności i poszanowania godności każdego człowieka zostaną osłabione i wyeliminowane.

4. Przypominamy te zasady i te wartości, od których zależy przyszłość człowieka, w Oświęcimiu – miejscu, gdzie prawie 70 lat temu, w piekle KL Auschwitz-Birkenau, zostały one podeptane w imię wszechwładnego panowania, nierówności i pogardy dla innych

ludzi w sposób niemający precedensu w dziejach świata. Wyrażamy w ten sposób nasze przekonanie, że trzeba stale wracać do historii, by oddać hołd ofiarom nieludzkiej przemocy i ostrzec przed skutkami łamania praw człowieka. Aby uniknąć podobnych tragedii w przyszłości, sami podejmujemy odpowiedzialność za powierzone nam osoby i ich prawa w duchu służby, kształtowanej na bazie etyki solidarności.

5. Jednym z ważnych kierunków naszych działań jest **partnerstwo** z innymi miastami, będące wyrazem solidarności europejskiej i międzynarodowej oraz nieodzownym narzędziem wspólnego zaangażowania miast, aby budować razem Europę zjednoczoną politycznie i demokratycznie, wspieraną przez ponadnarodowe instytucje, czego ukoronowaniem powinna być prawdziwa konstytucja europejska. Doceniając jego znaczenie, będziemy dokładać starań, by służyło ono kształtowaniu wzajemnych relacji naszych obywateli w duchu szacunku, wzajemnego zrozumienia i współpracy.

Oświęcim, 16 czerwca 2009 r.

VII KONGRES MIAST POLSKICH

Jakość usług komunalnych

wstępny program

Gniezno, 24–25 września
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Kolegium Europejskie im. Jana Pawła II
ul. Kostrzewskiego 5/7

24 września 2009 (czwartek)

- 13:30 – lunch
- 15:00–15:30 – otwarcie obrad Kongresu
- 15:30–18:30 – **obrazy plenarne**
- **zaopatrzenie w wodę, odbiór ścieków**
 - Stanisław Łodwig (ekspert ZMP, raport SAS)
 - Izba Gospodarcza *Wodociągi Polskie*
 - **odbiór i zagospodarowanie odpadów stałych**
 - Krzysztof Choromański (ekspert ZMP, raport SAS)
 - Krajowa Izba Gospodarki Odpadami
 - **ogrzewanie mieszkań, energetyka lokalna**
 - Zbigniew Michniowski (ekspert ZMP)
 - Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie
 - **mieszkania komunalne**
 - Ewa Bartosik (ekspert ZMP, raport SAS)
 - Polska Izba Gospodarcza TBS
 - Polska Federacja Organizacji Zarządców i Administratorów Nieruchomościami, PFOZIAN
 - **lokalny transport publiczny (komunikacja miejska)**
 - Franciszek Zych (ekspert ZMP, raport SAS)
 - Izba Gospodarcza Komunikacji Miejskiej
 - **pomoc społeczna**
 - prof. Piotr Błędowski (ekspert ZMP, raport SAS)
 - Stowarzyszenie Samorządowych OPS FORUM
- 19:00 – program rozrywkowy (koncert, kabaret)
- 20:00 – kolacja

25 września 2009 (piątek)

- 9:00–11:00 – obrady w zespołach roboczych (6 zespołów tematycznych – jw.)
- 11:00–11:30 – przerwa kawowa
- 11:30–13:00 – obrady plenarne – podsumowanie prac zespołów › raport o stanie miast
- 13:00 – zakończenie obrad
- 13:00 – lunch

Wkładka „Samorząd Miejski” – stały dodatek do „Gazety Samorządu i Administracji”.
Wydawca – Związek Miast Polskich; ul. Robocza 46 a, 61-517 Poznań. Wkładkę redaguje zespół w składzie: Ewa Parchimowicz – red. nac., Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak.
Adres redakcji: ul. Robocza 46a, 61-517 Poznań, tel. 0-61 63 350 54, fax 0-61 63 350 60,
www.miesta-polskie.pl/sm.html, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl.
Druk: Pracownia Wydawniczo-Poligraficzna TED

**gazeta samorządu
i administracji**
gospodarka prawo finanse